

ANADOLUCU TARİH TASAVVURU: YENİ VATAN, YENİ TARİH, YENİ MİLLET

The ANATOLIANIST CONCEPTION of HISTORY: NEW MOTHERLAND, NEW HISTORY and NEW NATION

Mehmet Kaan ÇALEN*

Öz: Anadoluçuluk, Türk tarihinde Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı ile başlayıp Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla biten sürecin yarattığı bir sonuçtur. Sürecin sonunda Osmanlı İmparatorluğu dağılmış, Anadolu üzerinde Türk millî devleti kurulmuştur. Bu süreç içerisinde Türk aydınlarının dikkati Anadolu'ya yönelmiştir. Türk aydınları bir yandan uzun savaş yıllarında harap olan, ekonomik ve toplumsal olarak geri kalan Anadolu'nun kalkınmasına öncelik vermişler, diğer yandan da Anadolu'daki bu teritoryal birim üzerinden yeni bir toplumsal kimlik inşa etmenin yollarını aramışlardır. Anadoluçuluktan önce Osmanlılık, İslâmcılık ve Türkçülük olmak üzere üç kimlik siyaseti mevcuttu. Bu üç siyasetin de kendilerine mahsus birer millet, vatan ve tarih tasavvuru vardı. Söz konusu üç kimlik siyasetinin eleştirisi üzerine kurulan Anadoluçuluk, yeni bir millet, vatan ve tarih tasavvuru inşa etmeye çalışmıştır. Anadoluçular bu üç farklı millet, vatan ve tarih anlayışı karşısında kendi görüşlerini açıkladılar. Onlar toprağa ve tarihe dayalı yeni bir kimlik anlayışını temsil ediyorlardı. Buna göre Oğuz Türkleri Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'da yeni bir vatan edinmişlerdi. Bu yeni coğrafyanın etkisiyle Anadolu'da diğer Türklerden ayrı yeni bir Türk milleti oluşmuştu. Bu makalenin amacı Anadoluçuluğun inşa etmeye çalıştığı söz konusu yeni millet, vatan ve tarih anlayışını incelemektir.

Anahtar Kelimeler: Anadoluçuluk, Yahya Kemal Beyatlı, Mükrimin Halil Yinanç, Hilmi Ziya Ülken, Nurettin Topçu, Remzi Oğuz Arık, Mehmet Kaplan

Abstract: Anatolianism is a result of a process that started with the Balkan Wars and World War I and ended with the establishment of the Republic of Turkey in Turkish history. At the end of the process, the Ottoman Empire was dispersed and the Turkish national state was established on Anatolia. In this process, the attention of the Turkish intellectuals turned to Anatolia. Turkish intellectuals, on the one hand, prioritized the development of Anatolia, which had been devastated during long war years, economically and socially, and on the other hand, they searched for ways to build a new social identity through this territorial unit in Anatolia.

* Yrd. Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü. E-posta: mkaancalen@trakya.edu.tr

Before Anatolianism, there were three identity politics: Ottomanism, Islamism and Turkism. These three politics have had their own imagination of a nation, homeland and history. Anatolianism, which emerged as a result of on the criticism of the three identity politics, has tried to build a new conception of a nation, homeland and history. The Anatolianists explained their views in the face of these three different understanding of nation, homeland and history. They represented a new understanding of identity based on land and history. Accordingly, the Oghuz Turks acquired a new homeland in Anatolia after the War of Malazgirt. With the influence of this new geography, a new Turkish nation was founded in Anatolia apart from other Turks. The aim of this article is to examine the new conception of nation, homeland and history that Anatolianism intends to build.

Keywords: Anatolianism, Yahya Kemal Beyatli, Mukrimin Halil Yinanc, Hilmi Ziya Ülken, Nurettin Topcu, Remzi Oguz Arik, Mehmet Kaplan

Giriş

Anadoluculuk, Balkan Savaşlarıyla başlayıp I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele ile devam eden sürecin yarattığı siyasî, içtimâî ve iktisadî şartların bir ürünüdür. Kavram tek tip bir ideolojik yapıyı işaretlemez. Anadoluculuk ismi altında bazı müşterek noktaları da olmakla birlikte farklı düşünce cereyânları toplanır (Atabay, 2003: 515; Deren, 2003: 533). Nitekim İsmail Kara en azından üç farklı Anadoluculuk anlayışının mevcut olduğunu belirtir (Kara, 2013: 437). Bu makalede tarih tasavvuru konu edilecek olan Anadoluculuk, köklerini ve ilhamını Yahya Kemâl'de bulan, Mükrimin Halil Yinanç, Hilmi Ziya Ülken, Nurettin Topçu, Remzi Oğuz Arık ve Mehmet Kaplan gibi isimler tarafından temsil edilen ve umumiyetle milliyetçi Anadoluculuk yahut Türkiyecilik şeklinde tanımlanan cereyândır. Anadoluculuğun bir kolunu temsil eden bu isimler arasında da düşünce dünyaları itibariyle bir bütünlük olmadığını, daha önemlisi zaman içinde tek tek bu isimlerin düşüncelerinde de çeşitli değişikliklerin meydana geldiğini hatırdan çıkarmamak önemlidir. Bu makalede Oğuz Türkleri, İslâmiyet ve Anadolu coğrafyası bileşiminden hareketle yeni bir tarih tasavvuru inşa eden milliyetçi Anadolucuların önce temel görüşlerine dair bir çerçeve çizilecek, sonra Mükrimin Halil Yinanç'ın Anadolucu tarih tasavvurunu sistemleştirmeye çalışan "Anadolu Mecmuası"ndaki yazıları ele alınacaktır.

Anadolu'ya İlgiden Anadolu Milletine Yahut “Büyük Türkçülük”ten “Küçük Türkçülük”e

Balkan Harbi ile birlikte Osmanlı İmparatorluğu bir Balkan/Avrupa ülkesi olmaktan çıkmış, Anadolu'nun merkez olduğu bir Asya/Ortadoğu devleti görünümüne bürünmüştü. Bu durum beraberinde Anadolu'nun yeni bir dikkat ve rikkate konu olmasını getirmişti. Bilhassa Cihan Harbi yıllarında hem nefer, hem de buğday kaynağı olan Anadolu daha güçlü bir şekilde vurgulanmaya, özel anlamlar kazanmaya başlamıştı. Anadolu üzerindeki bu yeni hassasiyet, kurulacak olan ulus-devlet kimliğinin de Anadolu üzerinden inşa edileceğinin bir bakıma habercisiydi (Toprak, 2013: 201, 205). Balkan Harbi'nde sonra yükselen Türkçülük, halkçılığın da yükselişini doğurmuştu, Türkçüler için halk demek, Türk demektir. Ziya Gökalp'in sosyolojisinde millî kültürün kurucusu ve taşıyıcısı kabul edilen halk; tarih, folklor, halkiyat araştırmalarıyla yeni baştan keşfedilmek isteniyordu. Gökalp'in “halk-güzideler”, “resmî medeniyet-halk medeniyeti”, “hars-medeniyet” ayrımı gibi dikotomik modelleri halka ve Anadolu'ya olan ilgiyi besliyordu. Anadolu ahalsinin, köylünün, halkın, yani Türk unsurun geri kalmışlığı, eğitimsizliği, iktisadî vaziyeti, hıfzıssıhha şartları, cephelerde hırpalanmışlığı gibi hususlar Türkçüler tarafından yüksek sesle dillendiriliyordu. Türkçü yayınlarda halk, köylü ve Anadolu temalı yazıların ve şiirlerin sayısı görece artıyordu. Rus narodnik hareketi, onun uzantısı olan Balkanlardaki popülist hareketler ve tabii Gökalp'in ülke şartlarına uyarlamaya çalıştığı Fransız solidarizminin etkileriyle “halka doğru” diye bir cereyan ortaya çıkıyordu (Toprak, 2013: 46, 70; Eraslan, 2003: 28-34; 47-99; Odabaşı, 2015: 21-87). Anadoluculuk hareketinin köklerinde Türkçülüğün ve savaş yıllarındaki iktisadî, içtimaî ve askerî şartların etkisiyle başlayan Türk köylüsüne ve Anadolu'ya yönelik ilginin bulunduğu düşünülebilir. Nitekim Hilmi Ziya Ülken, memleketçilik yahut Anadoluculuk şeklinde isimlendirilen bu cereyanın ilk tohumlarının 1917 yılında, Türk Ocağı içinde Büyük Türkçülüğe karşı küçük Türkçülük veya Türkiyecilik şeklinde atıldığını belirtir (Ülken, 2001: 477). Türk Ocağı da 1918'deki kongresiyle faaliyet sahasını biraz da tartışmalı bir şekilde “bilhassa Türkiye” olarak tadil eder (Sarıay, 2004: 215-218; Deren, 2003: 533). Büyük Türkçülüğe karşı, küçük Türkçülük ikileşmesi konumuz açısından önemlidir. Yahya Kemâl, Gökalp ile yaptığı bir yürüyüşü anlattıktan sonra şu satırları yazar:

Ben artık Doktor Nâzım Bey'in, Abdülhamid devrinde, Paris'teki muhitimizde tanıdığı müfrit Türkçü değildim, hayalini Türkçülüğe kaptıran her Türk'ün gördüğü

Turan rüyasından uyanmıştım, ırk birliği gibi ve saf menşelerimize rücu gibi ilk şedit arzularımız bahsinde uslanmıştım, kendi vatanımızın o zamanki siyasî hudutları içinde bir Türklüğe razı olmuştum, bin yıl evvelini, kable't-târih sayarak, bin yıldan beri kökleştığımız Anadolu ve Rumeli topraklarında, daha küçük mikyasta bir Türkçülüğe meyletmişim, o vakit ki tabiri ile bir Osmanlı Türklüğü arzu ediyordum (2006: 20).

Yahya Kemâl'in Turan rüyâsından vazgeçip Osmanlı Türklüğünde karar kılması, Ülken'in büyük Türkçülük- küçük Türkçülük ayrımıyla örtüşür ve bir eğilimi işaretler. Yahya Kemal, o gün itibariyle "*Ziya Bey'e benim uslanmış düşüncelerim dar ve tatsız göründü*" (Yahya Kemal, 2006: 20) dese de bizatihi Gökalp'in fikrî yolculuğu da siyasî şartların zorlamasıyla büyük Türkçülükten küçük Türkçülüğe doğru olmuştur (Kaplan, 1972: 157-158). Nitekim Gökalp 1922 yılında "*Türk âlemi gayet geniştir. Anadolu Türklerinin tarihini yazarken, bütün Türk tarihini bunun içine sokmak doğru değildir*" diyerek bu değişimin ilk işaretini vermiştir (Gökalp, 1338: 12). Daha sonra, "Türkçülüğün Esasları"nda da Türkçülük mefkûresini Türkiyecilik, Oğuzculuk/Türkmencilik ve Turancılık şeklinde derecelendirme lüzumu hissederek Turancılığı Türkçülüğün uzak mefkûresi olarak tanımlayacaktır (Gökalp, 2007: 187-188) ki Niyazi Berkes de Gökalp'in aslında çok daha erken bir dönemde Turan kelimesini şiirlerinde kullanmaktan vazgeçtiğini ifade eder (Berkes, 1959: 7-8). Anadolu Mecmûası, "Türkçülüğün Esasları"nı Gökalp'in fikrî hayatında bir milat addetmiş ve bu dönüşümü "*büyük bir ihtidâ*" olarak nitelemiştir (Ahmed Halil, 1340: 292-295). Ancak Türkçülerin siyasî şartların zorlamasıyla ortaya çıkan Türkiye'ye yönelik ilgileri ile Anadoluçuluk mahiyet itibariyle birbirlerinden çok farklıydı. Bu bağlamda Türkçülerin giderek artan Türkiye vurgusuyla Anadoluçuların temel tezlerini bir tutmak yanıltıcı olur.

Üç Tarz-ı Siyasetin Eleştirisi: Tarihî Mekân ve Zamanda Merkez Arayışı

Anadoluculuk, kendisini bir Türkçülük-Turancılık eleştirisiyle var etmiştir. Fakat Anadoluçuların eleştirileri Türkçülüğe münhasır değil, diğer iki tarz-ı siyaset, yani Osmanlıcılık ve İslâmcılık için de vakidir. Osmanlıcılık, İslâmcılık ve Türkçülük siyasetlerinden her biri farklı bir tarih tasavvuru üzerine kuruluydu. Anadoluçular, bu üç siyaset tarzını tarih tasavvurlarıyla birlikte eleştirdiler. Osmanlıcılar, millî tarihi Osman Gazi ile başlatarak böldükleri, İslâmcılar ve Türkçüler ise ittihâd-ı İslâm ve Turan ütöpleri sebebiyle anavatan Anadolu'yu önemsizleştirdikleri için Anadoluçuların eleştirisi konusu oldular. Ülken'e göre bu üç siyaset de "*vatan fikrini vuzuhsuz bırakıyordu*"

(Ülken, 2008: 156). Remzi Oğuz Arık ise bu durumu, Osmanlı vatani, İslâm beynelmileliyeti ve nihayet Turan içinde Türklerin kendilerini yitirmesi olarak yorumluyordu (Arık, 1969: 6-7, 41; Arık, 1981: 70-71, 102-103).

Osmanlıcılığın tarih hususunda daraltıcı, vatan hususunda ise Anadolu odağını kaybeden genişletici bir tavrı vardı. Tarih konusunda Türk tarihinin Anadolu coğrafyası dışındaki kısımlarını dikkate almamak bakımından Anadoluocuların da benzer bir daraltıcı tavra sahip olduğunu söylemek mümkünse de aşağıda görüleceği üzere mekân, toprak, coğrafya, vatan mefhumları Anadolu düşünceinin kurucu unsurlarından olduğu için onlar tarihin tasnifinde mekânı esas alırlar ve en azından Osmanlı tarihi ile aynı coğrafya üzerinde cereyan etmiş bulunan Selçuklu ve Anadolu beylikleri tarihini yok sayması sebebiyle Osmanlı tarih tasavvurunu reddederler. Ayrıca Osmanlıların anavatanı ihmâl ettikleri, devlet idaresini Türk olmayan devşirmelere bıraktıkları, devletin aslî unsuru olan Türkmenlere eziyet ettikleri, Anadolu'yu sadece vergi ve nefer deposu olarak telakki ettikleri gibi gerekçelerle doğrudan Osmanlı tarihi de Anadoluocular tarafından tenkit edilir, bazen âdeta gayri millî bir dönem gibi addedilir (Ülken, 2008: 331; Arık, 1969: 41-42; Topçu, 2013: 138, 240; Kaplan, 2012b: 34; Mükremin Halil, 1340c: 90-92).

Anadoluocular, Osmanlılık siyasetini reddettikleri gibi anavatan fikrini bulanıklaştırdığı ve merkezi kaybettiği için ittihâd-ı İslâm ve Turancılık siyasetlerini de Anadoluçuluk fikrinin karşısında konumlandırır. Ülken, Anadoluçuluğun Turancılığa ve İslâmcılığa bir tepki olarak doğduğunu ifade eder. Ona göre “*gerçek vatan fikrinin, hayalî vatan fikrine*”, “*somut bir görüşün, soyut bir görüşe*” tepkisiydi bu (Ülken, 2001: 480). Mehmet Kaplan, ittihâd-ı İslâm fikrini öne süren Nâmık Kemâl'in coğrafyayı unuttuğu kanaatindedir. Bu fikrin II. Meşrutiyet dönemindeki taşıyıcıları olan Mehmed Âkif ve arkadaşları da aynı zaafı maluldüler. Kaplan'a göre ittihâd-ı İslâm ideali, Turancılık gibi gerçekleştirmesi imkânsız bir ütopyiden başka bir şey değildi (Kaplan, 2012a: 262; Kaplan, 2012b: 50). İslâmcılar hudutsuz bir İslâm vatani fikrine bağlanarak realiteden, tarihten, coğrafyadan kopmuşlardı (Ülken, 2008: 157). Nâmık Kemâl ve arkadaşları insansız bir vatan sevgisi ile soyut bir hürriyet aşkına tutulmuşlardı. Bu durum Panislâmizm arayışlarını “*Türk ülkesinde Türklükten ayrı bir İslâm hayatı tahassür*” etmeye, yani “*bedenden ayrı bir ruh*” düşünmeye götürmüştü. Nurettin Topçu'nun nazarında böyle bir şey mümkün değildi. “*İslâmcılar, bu memleket*

çocuğunu yetiştiren emek ve toprağın hakkını inkâr etmişlerdi” (Topçu, 2013: 143-144, 152).

Anadolucuların esas eleştirileri Türkçülüğe ve onun ideolojik önderi konumundaki Gökalp'e yönelikti. Bu hususta özellikle iki âmilin belirleyici olduğu düşünülebilir. Birincisi, Anadoluçuların kalem mesaisi yaptıkları dönemde Osmanlıcılık ve İslâmcılık siyasetleri zaten fiilen bitmişti. Fakat Türkçülük hâlâ canlı, zinde ve hâkim pozisyonda bir fikirdi. İkincisi ve belki de daha önemlisi, Türkçülere karşı çıkmak Osmanlıcılara ve İslâmcılara karşı çıkmaktan çok daha zordu. Bu zorluk sadece Türkçülüğün önde gelen isimlerinin itibarlarından, siyasî mevkilerinden yahut Türk Ocağı'nın gücünden neşet etmiyordu. Türklerin Anadolu coğrafyası haricindeki diğer Türklerden ayrılarak yeni bir millet vücuda getirmiş olduklarını iddia etmek, İslâmcılara karşı bütün Müslümanların bir millet teşkil etmediğini ve Türklerin diğer Müslüman milletlerden ayrı bir millet olduğunu savunmaktan çok daha üst düzeyde bir entelektüel çaba gerektiriyordu. Fakat Türkçüleri de değişmeye icbâr eden dönemin siyasî koşulları Anadoluçulara Türkçüleri eleştirmek için ihtiyaç duydukları cesareti ve desteği verdi.

Anadolucular, Türkçü-Turancıları coğrafyadan, realiteden ve yaşayan milletin gerçeklerinden koparak muhayyel bir millet ve vatan tasavvurunun peşinden gitmekle itham ettiler. Coğrafya ve realiteyi dikkate almayanlar sadece ittihâd-ı İslâmcılar değildi, Turancılar da aynı hataya düşmüşlerdi. İttihâd-ı İslâmcıları din aldatırken, Gökalp ve kuşağını da realite ile alakasız yanlış bir kültür telakkisi hakikatin uzağına sürüklemişti (Kaplan, 2012b: 50).

Turancıların ilk hatası asıl hedefleri olması gereken anavatanı ihmâl ederek hayalî ve hudutsuz bir vatan fikrinin peşine düşmek olmuştu (Ülken, 2008: 157-158, 163). Mehmet Kaplan, mekân ve zaman tanımayan Turancılığın, coğrafya-tarih-millet realitesi kabul etmeyen Komünizm ile müşterek bir tavra sahip olduğunu söyler. Bu itibarla “hakiki milliyetçi” ile Turancıyı birbirlerinden ayırmak lazımdı. Birincisi vatan ve millet realitesi içinde yaşarken, diğeri bir hayal âlemi içinde yaşamaktaydı (Kaplan, 2012b: 33, 35). Mehmed Halid, Gökalp'in “*vatan iştiraki*” gibi çok önemli bir unsuru unutarak millet tanımını eksik bıraktığı kanaatindedir. Oysa millet “*vatanı ve harsı müşterek olan heyet*” şeklinde tarif edilmeliydi (Mehmed Halid, 1341: 313). Topçu da Gökalp için “*toprağın millet yapıcı bir değer olmadığını*” belirtir. Gökalp, “*Azerbaycan, İran ve Harzem ülkesindeki Oğuzların tek bir millet olduklarını sanıyordu*” (2013: 144).

Turancuların ikinci hatası, ilk hatalarının tabii bir sonucuydu. Hudutsuz bir vatan fikri anavatanla birlikte onun üzerinde yaşayan milletin de ihmâlini beraberinde getirmişti. Turancılar sadece muhayyel bir vatanın değil, aynı zamanda muhayyel bir millet ve kültürün de davâcısıydılar. Onlar soy ile milleti birbirine karıştırmışlardı (Topçu, 2013: 144). Ziyaeddin Fahri, Anadolu Mecmûası'ndaki bir yazısında, Ziya Gökalp ve Hamdullah Subhî'nin fikirlerinin "*hakiki bir milliyet prensibiyle*", yani millî sosyolojiyle, Anadolu'nun kültürü ve örfüyle alakalı olmadığını söyledi. Yaşayan ve mevcut olan Türklüğü görmeyen Türk Ocağı, Türk'ü yok sayarak millete dışardan Türklük aşılama çalışmıştı (Ziyaeddin Fahri, 1340: 178-188). Gökalp, halk kültürüne ve folklorla dönmüşü ancak bunları hayatta değil kitapta arayarak "*inşâî ve sunî*" fikirler hâlinde serdediyordu. Bahsettiği tarih, folklor, kültür, mitoloji halkın içtimâî şuurunda yaşayan kıymetlerine, örf ve adetlerine değil binlerce yıl öncesine ve başka coğrafyalara aitti (Ülken, 2008: 31, 174; Kaplan, 2012b: 51). Nurettin Topçu, Gökalp'i "*İttihat ve Terakki çetesinin propagandacısı*" şeklinde tavsif eder ve toplumdaki kültür ve iman buhranından Turancıları mesul tutar. Turancılık milliyetçiliğin anti teziydi ve Türk'ün kendi kendisini inkârı, kendi kendisine yabancılaşması demektir (2012a: 167-170; 2013: 40; Ögün, 1992: 83-93). Anadoluocuların Türkçülere çağrısı, Kızılelma'dan Anadolu'ya dönüştür. Bu bağlamda Anadolu Mecmûası'nın sütunlarında, Türk Ocağı'nın yaşayabilmek için Anadolu Ocağı hâline gelmesinin şart olduğu beyân edilmiştir (Haydar Necîb, 1340: 263).

Yeni Mekân, Yeni Millet

Anadolucu düşüncede adetâ mistik özellikler taşıyan toprak, coğrafya, vatan milletin kurucu unsurudur. Nurettin Topçu'nun "*toprak sanki kendi benliğimizdir.*" sözü bu durumu veciz bir şekilde yansıtır (2012b: 187). Ona göre bir milletin kuruluşu tarih, coğrafya ve iktisadî etmenlerle olur ve o milletin karakterini "*soyunun özü kadar tarihi hareketleri ile coğrafi şartları*" da tayin eder. Coğrafya, yani vatan "*milletin müşterek ruhunu kendinde taşır*" (2013: 118, 130, 142). Millet ile toprak arasındaki ilişkiye ilk temas edenlerden birisi, II. Meşrutiyet döneminin son yıllarında, Fransız tarihçi Hippolyte Taine'in muhit, ırk, zaman teorisine dayanarak Celâl Nuri olmuştu. Celâl Nuri, Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen Osmanlı Türklerinin, muhit değiştirdiklerini, bu yeni muhitte coğrafyanın, iklimin, havanın, suyun etkisiyle çeşitli ırkî özelliklerini muhafaza etmekle birlikte millî karakterlerinin köklü bir değişim geçirdiğini ve son tahlilde Orta Asya'daki Türklerden ayrı bir millet hâline geldiklerini söylüyordu (Çalen,

2013a: 279-296). Toprağa dayalı milliyetçiliğin ve dolayısıyla Anadoluçuluğun babası gibi görülen Yahya Kemâl'in bu vadideki düşünceleri Celâl Nuri'ninkiler ile son derece benzeşir. Yahya Kemâl'in de Michelet, Fustel de Coulange, Camille Julian gibi Fransız tarihçi ve milliyetçilerinden ilhâm almış olması, hatta bir yazısında "*feylesof Taine'in muhîte attığı büyük rol, vatanımızın bu son teşekkülünden sonra, ne kadar kendini hissettiriyor.*" demesi tesadüf olmasa gerektir (2014: 319). Yahya Kemâl'in çıkış noktası, Fransızlar için söylenen "*Fransız milletini, bin yılda Fransa'nın toprağı yarattı.*" önermesiydi. Fransa toprağı ve Fransız milleti arasındaki bu ilişkiyi, Türk milleti ve Anadolu toprağı arasında kurarak, Türk milletini 1071 Malazgirt Savaşı'nda sonra Türkiye toprağının yarattığının fikrine ulaşmıştı (Kaplan, 1972: 151-152; Kaplan, 2012b: 189; Tanpınar, 2014: 28, 47). Topakla millet arasında varoluşsal bir bağ vardı:

Toprağın bir rengi, bir milliyeti vardır. Milletler büyük muhâceretlerden sonra yerleştikleri toprakları kendi öz şahsiyetleri ile temsil etmişlerdir; İtalya toprağı İtalyan, Fransa toprağı Fransız, Almanya toprağı Alman olduğu gibi Türkiye toprağı da Türk'tür (Yahya Kemal, 2014, 257).

Bir diğer Anadoluçunun, Mehmet Kaplan'ın, coğrafya ve millet konusundaki düşünceleri ve çeşitli kaynaklardan bu minvalde yaptığı iktibaslar Yahya Kemal ile birlikte Celâl Nuri'ye ve Taine'e de çok benzer (2012b: 48-50, 148). "*Coğrafyanın insana kader gibi yapışık olduğunu*" beyan ile coğrafyayı bir milletin hayatındaki en önemli amil olarak işaretler. Coğrafya sadece milletin maddî şartlarını tayin etmiyordu, iklimiyle, toprağıyla, göğüyle, havasıyla, suyuyla insan üzerinde işliyor, onun karakterini, psikolojisini ve fizyolojisini de şekillendiriyordu. Vatana bu yüzden ana deniliyordu ve yine bu yüzden Anadolu Türkleri Orta Asya Türklerinden sadece tarih, müessese, kültür, örf ve âdet cihetinden değil aynı zamandan fizyoloji itibarıyla de ayrılıyordu (Kaplan, 2012b: 48, 148, 189-191).

Tarih, Anadoluçu düşüncenin diğer kurucu unsurudur, tarihle beraber coğrafya vatana yükselir (Arık, 1981: 54-58, 66-73). Ancak tarih de ancak coğrafya ile kâimdir. Toprak, olmadan millet ve tarih de olmaz, çünkü tarih boşlukta cereyan etmez (Kaplan, 2012b: 148). Tarih toprakta tecessüm eder. Toprak kolektif hafızayı oluşturur ve tarihi simgeleştirir (Ülken, 2008: 192). "*Millet her şeyden önce sınırları tarihte hazırlanmış ve mücadelelerle çizilmiş olan bir vatana dayanır.*" (Ülken, 2008: 161). Millet, "*aynı topraklar üzerinde, aynı tarihî kaderi yaşayan ve aynı kültürü haiz*" insan topluluğudur. Demek ki milletlere coğrafya ve tarih şekil veriyordu ve Türk milleti de Türk ırkının,

Anadolu coğrafyasının ve bu coğrafya üzerindeki millî tarihin bir eseriymi. (Kaplan, 2012b: 31, 48; Kaplan, 2012a: 226).

Toprakla millet arasında kurulan bu ilişki tabîî olarak Anadolu'da yeni bir milletin teessüs ettiği neticesine varıyordu. Yahya Kemâl, Malazgirt'ten öncesini ırkî tarih olarak görüyordu. Millî tarih 1071'den sonra Anadolu'da başlamıştı. Çünkü Anadolu'da yerleşik hayata geçen Türkler burada coğrafyanın, tarihin, İslâm'ın ve ırkın senteziyle yeni bir millet yaratmışlardı (Tanpınar, 2014: 28, 47; Kaplan, 2012a: 262; Kaplan, 2012b: 189). Hilmi Ziya Ülken, ırk, kavim ve millet kelimelerini tarif ederek bu yeni milleti terminolojik bir zemine oturttu. Bir yandan Turancuların akraba kavim olarak takdim ettiği Moğollarla Türklerin ne lisanen, ne de antropolojik olarak bir münasebeti olmadığını, diğer yandan da Anadolu Türkleri ile Türk ırkının diğer şubelerinin birbirlerinden ayrıldığını göstermeye çalıştı (Ülken, 2008: 168; Ülken, 1340b: 169-176; Ülken, 1341: 318-324). Türklerin kökleri ve ırkî özellikleri reddedilmiyordu fakat Anadolu'da diğer Türklerden ayrı, yeni bir millet teşkil ettikleri iddia ediliyordu (Kaplan, 2012b: 189). O kadar ki Anadolu'nun esas unsuru kabul edilen Oğuz Türkleri/Türkmenler dahi birbirinden ayrılıyor; Büyük Selçuklular ile Anadolu Selçukluları arasındaki ilişki ailevî yakınlıktan ibaret görülüyor, nihayet Irak, Suriye ve Kafkasya Türkmenleri de bu yeni milletin dışında bırakılıyordu. Coğrafi ayrılık bazen mezhep ayrılıklarıyla, bazen de İngilizlere atıfla, anavatan ile müstemlekeler arasında yapılan bir ayrımla destekleniyordu. Anavatan dışındaki Oğuz Türkleri de müstemleke ahalisi durumuna indirgenebiliyordu (Mehmed Halid, 1340: 281-284; Mükremin Halil, 1341: 332-333; Ziyaeddin Fahri, 1340: 185, 188).

Muhitin, coğrafyanın, iklimin, dokuz asırlık tarihin ve Anadolu'daki başka kavimlerin etkisiyle Oğuz Türkü, yekpare bir vücut olduğu Anadolu'da başka bir çehreye bürünüyor, fizyolojisiyle, psikolojisiyle, kültürüyle, örf ve âdetleriyle, mimarisıyla, dinî yaşayışı biçimleriyle, dili ve edebiyatıyla diğer Türklerden farklılaşarak yeni bir millet teşkil ediyordu. Hakiki Türk kültürü Anadolu'ya yerleşen Oğuzlar içinde doğmuştu ve bu yeni kültürü eski ırk ve kavim geleneklerinin devamı saymak mümkün değildi (Kaplan, 2012a: 21; Kaplan, 2012b: 35-36; Ülken, 2008: 311-312).

Anadolu'da kurulan bu yeni Türk milleti ve kültürü ne kadarıyla Türklerin eseriymi, yeni kültürü kuran malzeme ne kadarıyla yerli unsurlardan devşirilmişti, Türkler Anadolu'ya geldiğinde ne bulmuştu, bu mekânda kimler vardı ve Türkler Anadolu ahalisiyle nasıl bir ilişki kurmuştu soruları Anadolucu tarih tasavvurunun

karmaşık yönünü teşkil eder. Anadolu'da yeni muhitin etkisiyle bir ırkın teşekkül ettiği söylenir ancak bu sadece coğrafya ve iklimin tesiriyle mi olmuştur, yoksa Yahya Kemâl'ini ifade ettiği üzere "*Malazgirt Muharebesi'nin açtığı bu vatan da yeni bir millet, üst üste kan çatışmalarıyla*" (Tanpınar, 2014: 47) mı meydana gelmiştir? Bu husus her zaman açık değildir. Bazen kuvvetli bir Oğuz-Türkmen vurgusu hâkimdir, bazen Etiler bu yeni ırkın ve kültürün kurucu unsurlarından biri hâline getirilir. Mükremin Halil, 1924 yılındaki makalelerinde Hititlerle kurulan ırkî yakınlığı reddeder ve Hititlerin Hindu kökenli olduğunu belirtir. Anadolu'ya daha eski zamanlarda göç etmiş Turanî akvâmın varlıklarının ilmî olarak tespit edilmesi durumunda ise millî tarihin milattan on asır öncelerine kadar geri götürülebileceğini eklemekle iktifa eder (Mükremin Halil, 1340b: 53-54). Mehmed Halid de Türklerin istilâsından sonraki Anadolu tarihinin, eski Anadolu tarihinden tamamen ayrı olduğunu beyan eder (1341b: 394). Tabî bu iddiaların dillendirildiği sırada henüz Türk Tarih Tezi ortada yoktur. Türk Tarih Tezi, Etileri ve dolayısıyla Anadolu medeniyetinin kurucularını Türk olarak kabul eder. Nitekim "Türk Tarihinin Ana Hatları"nda "*Küçük Asya ahalisi Hittite ve emsali isimlerle tanıtılmış Türklendir. Bunlar tarihten evvel Orta Asya yaylasından garba vuku bulan muhaceretlerde buraya gelmişlerdir.*" denir (2014: 164). Reşit Galip de I. Türk Tarih Kongresi'ndeki uzun tebliğinin bir bölümünde Hititlerin Türklünü vurgular (2010: 131-134). Etiler, Nurettin Topçu'nun 1939 yılında neşrettiği yazılarda da Anadolu'yu söylemin önemli bir ögesi olarak gözükmür. "*Kimin çocuklarıyız?*" sorusu karşısında Topçu, Anadolu milletinin soy birliğini şöyle tasvir eder:

Tâ Milât'tan 3, 4, 5 bin yıl evvelinde Orta Asya'dan gelip Basra Körfeziyle Karadeniz arasına yerleşenler. Sonra da bin yıl evvelden başlayarak ve birçok yollarla zaman zaman Anadolu'ya gelip eski kavimlerle Etilerin yanında yerleşen Müslüman Türkmenler. Bu gelen Türkmenler, Anadolu'da medeniyet kurmuş olan Etilerin çocuklarıyla kaynaşmışlar, onların tekniklerini temsil etmişlerdir... Demek ki bugün Anadolu'nun kendi milleti olan çiftçi köylüye, Orta Asya'daki Türkmenin çocuğu demekten ziyade Anadolu'da yaşamış olan ve Anadolu'yu kurmuş, ilerletmiş olan kavimlerin çocuğu, Anadolu tarihinin çocuğu demek daha doğru olur (2013: 119).

Evvelce burada medeniyetler kuran tarihlerin çocukları yaşıyordu. Gelenler bunları yok etmediler. Maddî varlıkları, büyük ölçüde onların maddî varlığı ile kaynaştı ve onlarınkinde temessül etti. Lâkin Türkmen'in getirdiği İslâm dini, bu âlemin insanını tamamiyle değiştirdi... Göçebe Türkmen'in ayak basıp yerleştiği dünya, Eti çiftçisinin

yüzyıllarca üzerinde çalışıp işlettiği ve kendine mahsus bir teknikle anlaştırdığı dünya idi (2013: 239).

Eti çocukları, bugünkü Anadolu köylüsünün ilk kökleridir... Kısa boylu, tekerlek, yanık yüzlü, sakın alınlı Eti çocuğu gibi, bugünkü Anadolu'nun çocuğu olan kuru, yanık yüzlü... (2013: 146-147).

Topçu, tarihî, coğrafi ve iktisadî âmillerin etkisiyle Anadolu'da yeni bir milletin teşekkül ettiğini iddia eder. Bu yeni milleti mayalayan İslâm, Türklerin cengâverlikleri ve cesaretleriyle Etilerin tarım tekniklerini harmanlar ve Anadolu milleti vücuda gelir. Fakat "uzun ve sürekli göçlerle" Anadolu'ya geldiği vurgulanan Türkmenler bu yeni hayatın mihveridir. Bu tarihî manzarada ise Elenler yozlaştırıcı bir unsur olarak işaretlenir ve bir öteki hâline getirilir (Topçu, 2013: 118-122, 147, 238-239). Topçu'nun 1972 tarihli "Milliyetçiliğimizin Esasları" isimli makalesinde ise artık Etiler gözükmez. Bu yazıda yine coğrafya ve bu coğrafyada yaratılan özel bir İslâm yorumu üzerinden yeni bir milletin varlığı temellendirilir fakat aynı zamanda Orta Asya kökenli Türk ırkının varlığı baskın bir tonlama ile seslendirilir, Oğuz Türkleri tek tarihî aktör olarak takdim edilir (Topçu, 2013: 149-161). Yine Anadolu'da çeşitli kaynaşmaların vuku bulmuş olabileceği dillendirilir fakat bu sefer şöyle bir izah yapma gereği duyulur: "*Soyumuz, Oğuz çocuklarının, Anadolu'nun dokuz yüz yıllık tarih içinde bu topraklarda kaynaşmalarla eriyip aslını kaybetmeyen Türk soyudur*" (Topçu, 2013: 161).

Türklerin Anadolu'ya ne kadar nüfusla geldiği, Anadolu'daki halk ile ne kadar karıştığı hususunda Anadolu'cu metinlerdeki rivayetler muhtelifdir. Saf ırk teorileri reddedilir ve belli ölçüde karışma olgusu kabul edilir ancak son tahlilde hâkim hava Topçu'nun ifadesine benzer, bu karışmalar "Türklüğü bozacak" nitelikte değildir (Atabay, 2003: 528). Karışmalar zaten Türkleşme ve İslâmlaşma şeklinde cereyan etmekteydi. Hilmi Ziya Ülken, Anadolu'ya gerçekleşen Oğuz göçlerinin sürekliliğine ve nüfus açısından yoğunluğuna ve Anadolu'daki köy isimlerine bakarak Türkmen aşiretlerinin bütün Anadolu'ya yayılmış olduğunun anlaşılabilirliğine temas eder (Ülken, 2008: 309-312) ve Türk milletini şöyle tarif eder:

Türk milleti, şu halde, etnik bakımdan Orta Asya Turanî kavimlerinden olan Oğuz kavmine, vatan bakımından tarihî bir teşekkül olan Anadolu ve bir kısım Rumeli'ye, din bakımından İslâmiyet'e, medeniyet bakımından modern milletler medeniyetine bağlı olan; fakat bu unsurları yan yana getirmeye lüzum olmayacak

surette, bin seneden fazla bir zamanda onların kaynaşmasından, bir vatan üzerinde kültür birliğinin kurulmasından doğmuştur (2008: 307).

Anadolucuların, ırk ve soy kelimelerini kullanımları pek açık değildir. Zaman zaman karışma ile husule gelen tarihî veya içtimâî bir ırktan bahsederler (Kaplan, 2012b: 193), zaman zaman da Orta Asya'da günümüze kadar gelen ve esasını kaybetmeyen bir Türk ırkını ve saf bir Oğuz soyunu ima ederler. Ancak her halükarda Türkmenler, Oğuzlar, Türkler Anadolu'nun esas kütesidir (Arık, 1981: 24, 32, 71; Arık, 1969: 6, 27-28, 43; Kaplan, 2012b: 31). Zaten Türkler Anadolu'ya büyük kitleler hâlinde gelmemiş olsaydılar, ihtimal yine bir devlet kuracaklardı fakat bu devlet kısa ömürlü olacaktı (Kaplan, 2012b: 21). Bütün bu hususların ışığında Yahya Kemâl'deki Akdeniz medeniyeti ve "nev-Yunanîlik" arayışı gibi (Kaplan, 1972: 153-154) Anadoluculardaki Eti ve karışarak yeni bir millet vücuda getirme vurgularını da dönemsel ve geçici bir eğilim şeklinde mütâlaa etmek herhâlde daha doğru bir yorum olacaktır. Nitekim Anadolucularda her zaman kuvvetli bir Türkleşen Anadolu söylemi olmuş; Türkler, Oğuz Türkleri, Türkmenler esas vurgularını teşkil etmiştir. Hatta Yahya Kemâl, Anadolu'nun ve Rumeli'nin vatanlaşma sürecinde Oğuz Türkleri haricinde Peçenek, Kuman ve Vardar Türklerinin rollerine de temas etmiştir (2010: 9, 26).

Son olarak Anadolu'da kurulan bu yeni milletin ismi ne olacaktır meselesi üzerinde de kısaca durmak isabetli olacaktır. Mehmed Halid, Türk'ün büyük bir ırkın umûmî adı olması hasebiyle bu yeni millete Türk milleti denilemeyeceğini, bunun Türk ırkının diğer şubelerine haksızlık olacağını belirtir ve yeni milletin adını "Anadolu Milleti" olarak belirler (1341: 313-316). Devlet ismi olarak da Türkiye Cumhuriyeti tabirini yanlış bulur ve bu vadede Anadolu Cumhuriyeti'nin kullanılmasını teklif eder (1340: 284). Ancak bu düşünceler taraftar bulmamıştır. Anadolucular için milletimiz, Anadolu Türk milleti yahut Topçu'nun tanımlamasıyla Müslüman Anadolu Türk milletidir (Topçu'nun Önsözü, Yınanç, 1969: 7).

Malazgirt Savaşı: Yeni Tarih, Yeni Devlet

Anadolucuların yeni vatan ve yeni millet söylemleri, yeni bir tarih tasavvuru üzerine oturur. Anadolucu tarih tasavvuru, Malazgirt Savaşı ile birlikte Anadolu Türklerinin ırkî tarihten millî tarihe geçtiği ve böylece Anadolu'da kesintisiz bir Türk devleti kurulduğu şeklinde iki tez öne sürer.

Anadoluculuk, tabîî olarak kendisinden önceki Osmanlıcı, İslâmcı ve Türkçü-Turancı tarih telakkilerinin sert bir eleştirisini içerir. 19. yüzyılın ikinci yarısından sonra Türkiye’de tarih anlayışı Türk tarihinin Osmanlı tarihi dışındaki zaman ve coğrafyalarına doğru genişlemiştir. Bu genişleme Türkoloji disiplinin etkisiyle İslâm öncesi Türk tarihini de Türk tarihçiliğinin ilgi alanına sokmuştur. Türkçülük bütün Turan coğrafyasını, İslâmcılık da bütün İslâm memleketlerini, inşâ etmek istedikleri kimliklerin zemini hâline getiriyordu. Hem tarihî mekân ve zamandaki genişlemeyi sistematik bir yapı içinde oturtmak, hem de bu yeni tarih algısı içinde Türk kimliğini yeniden tanımlamak modern Türk düşüncesinin en önemli meselelerinden birisi olmuştur. Esasen Türkiye’deki Osmanlıcılık, İslâmcılık, Türkçülük, Anadoluçuluk gibi siyasî fikir akımları arasında cereyan eden kimlik tartışmaları da bu meselenin yarattığı bir sonuçtu. Söz konusu tartışmalar kaçınılmaz olarak büyük ölçüde bir tarih tartışması şeklinde yapıyordu. Osmanlıcı tarih anlayışı, Türk tarihini Osmanlı hanedanının tarihinden ibaret görüyor, Türk kimliğini de bu tarih içine oturtuyordu. Osmanlıcı tarih anlayışına karşı sert bir tepkiyi ihtiva eden Türkçü tarih anlayışı ise hanedan, devlet, din, coğrafya gibi herhangi bir kriterden hareketle Türk tarihinin bölünmesine rıza göstermiyordu. Dolayısıyla Türk tarihinin sınırlarını mekan planında geniş bir haritaya yayıyor, zaman planında da Türklerin mitolojik devrine kadar giden uzun bir tarih yolculuğuna çıkıyordu. İslâmcılık ise Müslüman kimliği dışında coğrafya ve milliyete dayalı herhangi bir kimliği ve bu kimlikler üzerinden inşa edilecek bir tarih tasavvurunu, ümmet içine tefrika ve nifak sokmak şeklinde yorumluyordu. Bu üç siyasete ve onların kendilerini oturttukları tarih anlayışına bir tepki olarak ortaya çıkan Anadolu tarih anlayışı ise ne Osmanlıcı tarih anlayışının Türk tarihini bir hanedanın tarihinden ibaret gören sınırlayıcı tavrını, ne Türkçü tarihçiliğin bir bakıma Anadolu Türk tarihini kısmen önemsizleştiren büyük genişleme hamlesini, ne de İslâmcılığın bütün dârü'l-İslâm’ı vatan addeden anlayışını kabul etmiyordu.

Malazgirt Savaşı, Anadolu tarih tasavvurunda milât işlevi görür. Yahya Kemal, Malazgirt’ten evvelki Türk tarihini, bir nevi tarih öncesi, kable’t-tarih olarak mütalaa eder ve millî tarihini 1071 ile başlatır (Kaplan, 1972: 151-152). Ona göre Malazgirt’ten önceki tarih, ırkî veya kavmî bir tarihtir, Türk tarihinin mukaddimesiydi (Tanpınar, 2014: 42; Kaplan, 2012b: 43). Malazgirt’in ehemmiyeti sadece Anadolu Selçuklu Devleti’nin kuruluşunu hazırlamasından ibaret değildir. Malazgirt yeni vatanın, yeni milletin, yeni

tarihin hikâyesini başlatmaktan neşet eden daha yüksek bir idealin tecessümüdür. Yahya Kemâl'in cümleleriyle:

Malazgirt Meydan Muharebesi, Rum Selçuklu Devleti'nin kurulmasına sebep olan vak'a olmaktan ibaret değildir, tesiri itibariyle daha çok büyüktür, Anadolu'nun fethi o muzafferiyetle başlar. Vatanın temeli o muzafferiyettir. Bu itibarla bizce kudsiyyetinin hududu olmayan bir hâdisedir (2010: 8).

Malazgirt, Türk ırkının kaderini değiştiren en mühim savaşıardan biri, belki de en mühimiydi. Malazgirt'i sadece bir savaş olarak değil, yeni bir milletin, yeni bir medeniyetin başlangıcı olarak kabul etmek ve anmak lazımdı (Kaplan, 2012b: 43, 47). Bu öneme binaen Necib Âsım, Türk tarihinin en büyük ve en şerefli günü olan 26 Ağustos'un millî bayram olmasını teklif eder (1340: 163-164). Mükremin Halil de Sultan Alparslan'ı Türk tarihinin en büyük şahsiyeti, Türk ırkının en büyük adamı, Türklüğün en büyük müessisi olarak tebci eder (1340e: 208).

Türkoloji'nin ve Türkçülük hareketinin, tarihî mekân ve zamanı genişlettiğine, Türk tarihinin bütün mekân ve zamanlarını Türk tarihçiliğinin ilgi alanına soktuğuna ve bu muazzam tarihi sistemleştirmenin önemli bir mesele hâline geldiğine temas etmiştik (Çalen, 2013b: 60-68, 286-297). Anadolucular, Malazgirt Savaşı'nı ve Anadolu coğrafyasını millî tarih için esas itihaz etmek suretiyle bu meseleyi de halletmek isterler. Türklerin bilinen tarihi 3000 yıl öncelerine kadar gidiyordu (Kaplan, 2012b: 43). "Türklerin tarihi bir denizdi" ve bu büyük tarih içinde kaybolmamak için konu sınırlandırılmalıydı. Remzi Oğuz Arık, bu bağlamda "tarihimiz" kelimesi ile kastettiği şeyi "Oğuz boylarının Ön Asya'da yarattığı zamandır, işlerdir." şeklinde görünür kılar ki bu hususta bütün Anadolucular hemfikirdir (1969: 19; 1981: 83).

Anadolucu tarih tasavvuruna dair bir diğer özel nokta, Oğuz Boylarının bu yeni coğrafyada yeni bir millet yaratmak dışında kesintisiz, sürekli bir devlet kurdukları yorumuyla ortaya çıkar. Eski Türk akıncı ruhu, İslâmiyet ve Anadolu coğrafyasının birleşmesiyle beraber Türk tarihinin en büyük başarısı olmak üzere sürekli ve müstakil bir Türk devleti kurulmuştu (Kaplan, 2012b: 46). Rejim ve hanedan değişiklikleri, milletlerin hayatında tabîî gelişmelerdi ve milletin hayatındaki sürekliliği etkileyecek bir mahiyeti haiz değillerdi. Bu itibarla Türkiye Cumhuriyeti; Büyük Selçuklular, Anadolu Selçukluları, Anadolu Beylikleri ve Osmanlı İmparatorluğu şeklinde ilerleyen sürecin tabîî bir devamıydı (Kaplan, 2012a: 20-21, 208). Hatta Mükremin Halil'e göre hanedan değişikliklerini yeni bir devletin kuruluşu şeklinde yorumlamak da yanlıştı. Devlette

devamlılık esastı, hükümet eden hanedan değişse bile devlet, millet, coğrafya, kültür aynı kalıyordu. Dolayısıyla Selçuklu Devleti ve Osmanlı Devleti gibi tabirler anlamsızdı. Anadolu'da tek bir Türk Devleti vardı (1340a: 1-6).

Anadolucuların tek devlet nazariyesi Rıza Nur ve Hüseyin Nihal Atsız'ın Türkçü tarih anlayışına çok benzer. Rıza Nur, tarihte bir Selçuklu Devleti'yle bir Osmanlı Devleti'nden bahsedilmesini büyük bir gaflet kabul eder. Hanedan ve sülale değişikliklerini yeni bir devletin kuruluşu gibi görmek büyük bir hataydı. Çünkü hanedan değişiyordu fakat toprak ve millet aynı kalıyordu. Dolayısıyla Anadolu'da dokuz asırdır devam eden tek bir Türk Devleti vardı ve bu devletin adı "Türkiye Devleti" idi (Rıza Nur, 1340: 85-94). Atsız, Rıza Nur'un yaklaşımını bir adım daha öteye taşıyarak Orta Asya'dan günümüze kadar uzanan bir tarihî devamlılık tasarlar ve Türkiye tarihini de Malazgirt ile değil Dandanakan Savaşı ile başlatır (Atsız, 1992: 7-49). Anadoluocular ile Türkçüler devlette devamlılık noktasında müşterek bir yaklaşımı paylaşırlar ancak çok önemli bir esasta ayrılırlar. Atsız, Anadolu'da yeni bir millet vücuda geldiği şeklindeki Anadoluocu tezi kabul etmez ve Türk tarihini aralıksız bir bütün olarak telakki eder. Daha önemlisi Türkiye tarihini Büyük Selçuklular ile başlatır ve Anadoluocuların yabancı bir istilâ addettikleri İlhanlılar çağını Türkiye tarihinin bir parçası kabul eder (1992: 14, 33-34). Anadoluocuların İlhanlılar, Tatarlar ve Moğollar konusundaki tavrı net olmakla birlikte Büyük Selçuklular konusunda ihtilafa düştüklerini görmek mümkündür. Atsız, Türklerin 11. yüzyılda batıda ikinci anayurt daha kurduklarını ve Doğu Türkeli ile Türkiye'nin tarihte bazen birleştiklerini beyan eder (1992: 13). Büyük Selçuklular, bu birleşmeyi somutlaştırıyor ve Türkiye tarihinden Orta Asya'daki Türk tarihine geçiş için bir yol açıyordu. Atsız bu sebeple Türkiye tarihini 1040 ile başlatıyor ve bazı Anadoluocular da yine bu sebeple Büyük Selçuklular ile Anadolu Selçukluları arasında bir sınır çekme lüzumu duyuyor olmalıdır. Bu cümleden erken dönemde bazı Anadoluocular, Büyük Selçukluları Anadolu tarihinin bir unsuru gibi görmezler ve başlangıç noktası olarak Anadolu Selçuklularını kabul ederler. Böylece tarihî plânda Anadolu dışında bir başka Türk coğrafyası ile ünsiyet kurmanın önüne geçmeyi amaçlarlar. Geç dönemde ise Büyük Selçuklular millî tarihin kadrosuna dâhil edilir ve daha önemlisi coğrafya temelli bir millet ve milliyetçilik anlayışına rağmen Remzi Oğuz Arık'ta, Nurettin Topçu'da ve Mehmet Kaplan'da giderek Orta Asya vurgusunun kuvvetlendiği; Anadolu Türk Müslümanlığının simgesi olan Yunus Emre'nin yanında Ahmet Yesevî'nin de gözüktüğü; İslâm medeniyeti içinde Türk tecrübesini işaretleyen

Maveraünnehir'e, Türk kökenli olduğu hatırlatılan Farabî ve İbn Sina gibi isimlere, Orhun kitabelerine yapılan göndermelerin arttığı söylenebilir (Topçu, 2012a: 153-155; Topçu, 2013: 99; Kaplan, 2012a: 208; Kaplan, 2012b: 43).

Yeni Milliyetçilik

Yeni vatan, yeni tarih ve yeni millet söylemi tabî olarak yeni bir milliyetçilik tipi inşa eder. Yeni milliyetçilik diğer meselelerde olduğu gibi eski milliyetçiliğin, yani Turancılığın ve Gökalp'in eleştirisinden doğar. Remzi Oğuz Arık, Türk milliyetçiliğinin Kurtuluş Savaşı ile birlikte yeni bir merhaleye girerek anavatana yöneldiğini ve kendisini Türkiye ile sınırladığını belirtir. İmparatorluk dönemi Türk milliyetçiliği ise ırkı esas alarak bütün Türk âlemini kucaklamak istiyordu (1969: 61; 1981: 22-24, 123). Oysa bir dil ailesi olan ırk, bir millet teşkil etmiyordu ve dolayısıyla bir ırkın yaşadığı bütün topraklar da vatan olamazdı (Ülken, 2001: 480). Yeni milliyetçilik ayrı coğrafî şartların, ayrı tarihî maceranın ve ayrı kültür hayatının ayrı bir millet vücuda getireceğini inkâr eden Turancılık gibi ırkçı bir temele dayanmıyordu. Yeni milliyetçilik Türkiye coğrafyası ile bu coğrafyada 1071'den sonra cereyan eden tarihi kendisine temel kabul ediyordu (Kaplan, 2012b: 34-35).

Anadolu Türk Tarihinin Sistemleştirilmesi

Anadolucu tarih tasavvurunu sistemleştirme girişimi, Mükremin Halil'den geldi. Anadolu Mecmûası'ndaki makaleleriyle bu yeni tarih tasavvurunu, millî tarih denilince ne anlaşılması gerektiğini somut bir çehreye büründürmeyi denerdi. Mükremin Halil, öncelikle millî tarihin ismi meselesine eğildi. Yukarıda temas ettiğimiz gibi hanedan ve sülale isimlerinin devlet ve millet ismi kabul edilmesine karşı çıkarak hanedan merkezli düşünmeyi alışkanlık hâline getirmiş bulunan eski tarihçileri sert bir dille tenkit etti. Selçuklu Devleti, Karaman Devleti, Osmanlı Devleti tabirleri anlamsız olduğu gibi Selçuklu Türkü, Karaman Türkü, Osmanlı Türkü demek de yanlıştı. Hanedanlar ve hükümetler değişebilirdi ancak millet ve memleket değişmiyordu. Dolayısıyla Anadolu'da tek bir millet ve tek bir devletin varlığı kabul edilmeliydi. Peki, bu millet ve devletin tarihine ne isim verilmeliydi? Anadolu tarihine Türk tarihi denilemezdi, çünkü bu tabir sadece Anadolu'daki Türklerin değil, dünyadaki bütün Türklerin tarihini kuşatıyordu. Selçuklu tarihi, Osmanlı tarihi gibi isimleri kullanmak ise Anadoluculuğun temel tezleriyle çeliştiği için zaten mümkün değildi. Madem Anadolu coğrafyasında yeni bir devlet ve yeni bir millet kurulmuştu, o hâlde bu yeni milletin tarihine de Anadolu Türkleri Tarihi yahut sadece Anadolu tarihi denilmeliydi (1340a: 1-6.)

Mükremin Halil, Anadolu'daki Türklerin tarihini, Hititler yahut Anadolu'ya eski çağlarda göçmüş Turanî halkları esas alarak başlatmayı reddederek Arap halifeleri tarafından Türklerin Anadolu'ya iskân edilmesini başlangıç ittihâz etti. Bu durumda Anadolu Türk tarihinin on iki asırlık bir mâzisi oluyordu (1340b: 53-54). Mükremin Halil, bu on iki asırlık tarihi kendi içinde beş büyük döneme ayırdı:

1. Hulefâ-yı Abbâsiye zamanında Anadolu'da Türk emâretleri, eski müverrihlerin tabîri vechile sügûr vâlileri devri.
2. Âl-i Selçuk devri.
3. Tavâif-i Mülûk devri.
4. Âl-i Osman devri.
5. Cumhuriyet devri (1340b: 54).

Anadolu Türk tarihinin ilk devresi Abbasîlerle başlar. Abbasîler, Anadolu'yu fethedebilmek için buraya Maveraünnehir'den çok sayıda Türk askeri göndermişti. Zamanla Anadolu'nun doğu ve güney kısımlarına yerleşen Türk askerleri, hâlifeye bağlı olarak emâretler teşkil etmişlerdi. İki buçuk asır devam eden bu dönemin ehemmiyeti, Bizans'ın zayıflatılarak arkadan gelecek Türklerin iskân ve fetih faaliyeti için zemin hazırlamasından kaynaklanıyordu (1340b: 55-56).

Anadolu'da Selçuklu devresi, Türkmenlerin büyük bir sel hâlinde Ceyhun'u aşarak İran, Azerbaycan, Anadolu, Irak ve Suriye'ye gelmesi ile açılır. Anadolu'nun fethinden sonra bir asır müddetle bir derebeylik dönemi yaşanır. Daha sonra Kutalmışoğulları'nın liderliğinde Anadolu'nun siyasî bütünlüğü sağlanır ve Konya etrafından merkezî bir idare kurulur. Bu devrede Anadolu katî ve ebedî bir surette Türk yurdu, daha önemlisi bu yeni yurttaki Türkler de müstakil bir millet hâline gelirler (1340b: 57-59). Bu devir de kendi içinde dört alt döneme ayrılır:

1. Anadolu'ya muhâceret ve fetih zamanı: H. 410'dan 472'ye kadar.
2. Anadolu'da saltanat ve bunun dînunda derebeyliklerin teşekkül ettiği, Anadolu'nun bir asır hâricî düşmanlarla uğraştığı zaman: 472'den 588 senesine kadar.
3. Anadolu'da vahdet, merkeziyet, sulh ve sükûn ve medeniyet zamanı: 58'den 654'e kadar.
4. Anadolu saltanatının sükûtu ve hâricî düşman istilâsı zamanı: 654'ten 707'ye kadar (1340c: 85).

Anadolu'da Selçuklu saltanatının Moğol istilâsı ile yıkılmasını müteakip Beylikler, diğer tabirle Tavâif-i Mülûk devri başlar ve Yavuz Sultan Selim'in H. 921 yılında Anadolu birliğini yeniden tesis etmesine kadar devam eder. Beylikler dönemi de beş alt döneme ayrılır:

1. Moğol hâkimiyeti zamanı ve Anadolu'nun Moğol hâkimiyetinden kurtulmak için mücâdele ettiği devir. Diğer bir tabir ile istiklâl ve istihlâs mücâhedesi devri: 707'den 740 senesine kadar.
2. Karaman ve Eretna hânedânlarının tefevvukları zamanı: 740'tan 800 senesine kadar.
3. Osmanoğulları'nın tefevvuku ve bunlarla Karamanoğulları arasındaki rekâbet devresi: 800'den 860 senesine kadar.
4. Akkoyunlu ve Osmanlı hânedânları arasında Anadolu'nun taksimi ve her iki aile arasındaki rekâbet ve mücâdele devri: 860'tan 910 senesine kadar.
5. Anadolu'nun Safevî, Osmanlı ve Dulkadirli aileleri arasında inksâmı devresi: 910'dan 921 senesine kadar (1340c: 88).

Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran Savaşı ile birlikte Anadolu'da yeniden siyasî birliği tesis etmesi üzerine Osmanlılar çağı başlar. Ancak bu dönem Anadolu'nun ihmâl edilmesi, Osmanlı hanedanının yüksek Türk seciyesini kaybetmesi, yönetimin gayr-i Türk devşirmelere bırakılarak Türklerin devletten dışlanması, devşirmelerin intikâm için Türkleri ezmeye çalışması, Anadolu'daki Türkmenlerin kozmopolit Osmanlı idâresine karşı ayaklanması, Türk kanının anavatan dışında boşuna akıtılması gibi saiklerle olumsuzlanır. Meselâ Fatih Sultan Mehmed'in, İstanbul'un fethinden sonra artık devleti Anadolu beyleriyle birlikte yöneten bir Türk hakani ve millet reisi olmadığı, müstebit bir Roma imparatoru olduğu ifade edilir (1340c: 88-92).

Sonuç

Anadoluculuk, Balkan Savaşları ile başlayıp I. Dünya Savaşı ve Millî Mücadele ile devam eden, nihayet Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ile yeni bir aşamaya geçen tarihî sürecin yarattığı siyasî, içtimâî, iktisadî ve diplomatik şartların ürünüydü. Önce Türkçülüğün içinde Anadolu'ya ilgi şeklinde başlamış, Halka Doğru hareketiyle somut bir çehreye bürünmüş, sonra da Anadolu merkezli yeni bir tarih ve milliyetçilik

tasavvuruna doğru evrilmişti. Anadolu'nun ve Türklerin uzun savaş yıllarında yıpranarak iktisadî ve içtimâî olarak geri kalması, yeni Türk ulus-devleti için Anadolu'nun kalkınmasını öncelikli bir mesele hâline getirmiş, bu husus da bir Anadolu romantizminin doğmasına ortam hazırlamıştı.

Anadolucular, Türklerin Anadolu coğrafyasında kendilerine mahsus yeni bir millet, yeni bir devlet, yeni bir kültür, yeni bir medeniyet kurduklarını iddia etmek suretiyle Turancılık ve ittihâd-ı İslâm mefkûreleri ile belirsizleşen tarihî mekân ve merkezi, yeniden görünür kılarak tahkim etmek istemişlerdi. Bu yolla da İslâmcılık ve Türkçülüğün ıskaladığı, unuttuğu, önemsizleştirdiği Anadolu'daki bin yıllık tecrübeyle yeniden barışmayı temsil ediyorlardı. Ancak kendi şartları içinde makûl karşılanabilecek bazı zaafırları da taşıyorlardı. Anadoluçuluk Türkiye'nin içe kapanmak zorunda olduğu bir dönemin ideolojisiydi. Merkezi tahkim etmek gibi gayet haklı bir gerekçe üzerine kuruluydu. Ancak bunu yaparken ister istemez İslâm medeniyet havzasıyla Türk dünyasından kopmak, tarihî çevreye kayıtsız kalmak gibi bir sonuca da yol açıyordu. Anadoluçular, tarih boyunca ve hemen bugünkü sınırlarıyla çevreden, İslâm âleminde ve Türk dünyasından yalıtılmış bir Anadolu tasarlayarak, tarihî realiteden kopmakla ithâm ettikleri Turancılar ve İslâmcılarla benzer bir hataya sürüklenerek tarihî realitenin bir başka cephesini gözden geçiriyorlardı. Bir yandan Anadolu ile İslâm âlemi, hususen Maveraünnehir ve Türkistan hattı ve imparatorluk coğrafyası arasındaki ilişkileri, bilgi ve düşünce transferlerini, müşterek medeniyeti yok farz ediyorlardı. Diğer yandan da Anadolu'ya Türk ve Müslüman göçlerinin tarih boyunca devam ettiğini, özellikle İmparatorluğun son yarım asrında Balkanlar, Kafkasya, Kırım, Kazan gibi bölgelerden gelen göçmenlerin modern Anadolu'nun önemli bir parçasını teşkil ettiğini görmüyorlardı yahut tasarladıkları Anadolu kimliğiyle bu unsurları hemhâl edebilmek için görmek istemiyorlardı.

Anadoluculuğun, merkezi güçlendirmek için inşa ettiği tarih tasavvuru Türk tarihini de parçalıyor, bir köksüzlük ve yalnızlık hissi doğuruyordu. Selçuklu tarihi ve Oğuz Türkleri bile bu parçalanmadan nasibini alıyordu. Anadoluçularda görülen yer yer sert Osmanlı aleyhtarı tavır, aslında bin yıllık Anadolu tecrübesi üzerinden sağlıklı bir kolektif kimlik yaratmaya müsaade etmiyordu. Anadolu Türkleri ile Azerî Türklerinin ayrı milletler olduklarını göstermek için destekleyici bir unsur olarak başvurulan mezhep ayrılığının ise Anadoluçuluğun hareket üssü olan Anadolu milletinin imkânını da tartışmalı bir hâle getireceği fark edilmiyordu.

Kaynakça

- Ahmed Halil, (1340). Ziya Gökalp. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 8, s. 292-295.
- Arık, R. O., (1969). *Coğrafyadan vatana*. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Arık, R. O., (1981). *Türk İnkılabı ve milliyetçiliğimiz*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Atabay, M., (2003). Anadoluçuluk. *Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce, C. 4, Milliyetçilik*, İstanbul: İletişim Yayınları. s. 515-532.
- Atsız, (1992). *Türk tarihinde meseleler*. İstanbul: Baysan Basım ve Yayın.
- Berkes, N., (1959). *Turkish nationalism and western civilization selected essays of Ziya Gökalp*. New York: Columbia University.
- Çalen, M. K., (2013a). Celâl Nuri’ye göre muhit, ırk, zaman teorisi bağlamında eski Türkler ile Osmanlı Türkleri arasındaki münasebetler. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 15, S. 1, Haziran 2013, s. 279-296*.
- Çalen, M. K., (2013b). *II. Meşrutiyet döneminde Türk tarih düşüncesi*. İstanbul: Ötüken.
- Deren, S., (2003). Türk siyasal düşüncesinde Anadolu imgesi. *Modern Türkiye’de Siyasî Düşünce, C. 4, Milliyetçilik*, İstanbul: İletişim Yayınları, s. 533-540.
- Doktor Rıza Nur, (1340). Devletimizin mâhiyeti ve millî adı. *Türk Yurdu, C. 1, Nu: 2, Teşrin-i Sâni*, s. 85-94.
- Eraslan, C., (2003). *Yakın dönem türk düşüncesinde halkçılık ve Atatürk*. İstanbul: Kumsaati.
- Haydar Necîb, (1340). Türk ocağı. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 7, s. 261-263.
- Hilmî Ziyâ, (1340a). Anadolu örfü ve destanlar-1. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 1, s. 25-32.
- Hilmî Ziyâ, (1340b). Türkler ve Moğollar. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 5, s. 169-176.
- Hilmî Ziyâ, (1341). Kırgız, Türkmen ve Uygur. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 9-10-11, s. 318-324.

- Kaplan, M., (1972). Ziya Gökalp ve Yahya Kemal'e göre Malazgirt Savaşının mana ve ehemmiyeti. *Türkiyat Mecmuası*, C. 17, s. 149-163.
- Kaplan, M., (2012a). *Büyük Türkiye rüyası*. İstanbul: Dergâh.
- Kaplan, M., (2012b). *Nesillerin ruhu*. İstanbul: Dergâh.
- Kara, İ., (2013). Nesillerin ruhu üzerinden 'yeni' milliyetçilik tasavvuruna dair birkaç not. İ. Enginün ve Y. Çelik (Edts) *Mehmet Kaplan*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı, s. 433-444.
- Mehmed Halid, (1340). Asıl hakikat. *Anadolu Mecmûası*, 1. Sene, S. 8, s. 281-284.
- Mehmed Halid, (1341a). Milliyetperverliğin manâsı. *Anadolu Mecmûası*, 1. Sene, S. 9- 10-11, s. 313-316.
- Mehmed Halid, (1341b). Hasbihâl. *Anadolu Mecmûası*, 1. Sene, S. 12, s. 393-395.
- Mükremin Halil, (1340a). Millî tarihimizin ismi. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 1, s. 1-6.
- Mükremin Halil, (1340b). Millî tarihimizin mevzû'u-1. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 2, s. 53-59.
- Mükremin Halil, (1340c). Millî tarihimizin mevzû'u-2. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 3, s. 85-92.
- Mükremin Halil, (1340d). Anadolu'nun fethi. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 4, s. 144-150.
- Mükremin Halil, (1340e). Anadolu'nun fethi-2. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 5, s. 200-207.
- Mükremin Halil, (1341). Türk kavminin muhtelif milletlere ayrılması ve Anadolu vatan ve milletinin teşekkülü. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 9-10-11, s. 328-337.
- Necîb Âsım, (1340). Millî bayramımız. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 5, s. 161-164.
- Odabaşı, İ. A., (2015). *II. Meşrutiyet basınında halkçılık köycülük sosyalizm*. İstanbul: Dergâh.
- Öğün, S. S., (1992). *Türkiye'de cemaatçi milliyetçilik ve Nurettin Topçu*. İstanbul: Dergâh.

- Reşit Galip, (2010). Türk ırk ve medeniyet tarihine umumî bir bakış. *Birinci Türk Tarih Kongresi Konferanslar Müzakere Zabıtları*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, s. 99-161.
- Sarıнай, Y., (2004). *Türk milliyetçiliğinin tarihi gelişimi ve Türk Ocakları*. İstanbul: Ötüken.
- Tanpınar, A. H., (2014). *Yahya Kemal*. İstanbul: Dergâh.
- Topçu, N., (2012a). *Ahlâk nizamı*. E. Elverdi ve İ. Kara (Yayına Hazırlayanlar), İstanbul: Dergâh.
- Topçu, N., (2012b). *Kültür ve İedeniyet*. E. Elverdi ve İ. Kara (Yayına Hazırlayanlar), İstanbul: Dergâh.
- Topçu, N., (2013). *Yarınki Türkiye*. E. Elverdi ve İ. Kara (Yayına Hazırlayanlar), İstanbul: Dergâh.
- Toprak, Z. (2013). *Türkiye’de popülizm 1908-1923*. İstanbul: Doğan Kitap.
- Türk Tarihinin Ana Hatları, (2014). Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Ülken, H. Z., (2001). *Türkiye’de çağdaş düşünce tarihi*. İstanbul: Ülken.
- Ülken, H. Z., (2008). *Millet ve tarih şuuru*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür.
- Yahya Kemal, (2006). *Siyasî ve edebî portreler*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Yahya Kemal, (2014). *Mektuplar makaleler*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti.
- Yahya Kemal, (2010). *Aziz İstanbul*. İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti.
- Yınanç, M. H., (1969). *Millî tarihimizin adı*. İstanbul: Hareket.
- Ziya Gökalp, (1338). Milletimizin tarihi nereden başlar? *Küçük Mecmûa*, 13 Teşrîn-i Sâni, S. 22, s. 12-15.
- Ziya Gökalp, (2007). *Türkçülüğün Esasları*. M. Koç (Yay. Haz.) ve M. S. Koz (Edt.) *Bütün Eserleri Kitaplar-1*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Ziyaeddin Fahrî, (1340). Milliyet meselesi. *Anadolu Mecmûası*, Sene: 1, S. 5, s. 178-188.

Extended Summary

Purpose

Anatolianism is a result of a process that started with the Balkan Wars and World War I and ended with the establishment of the Republic of Turkey in Turkish history. At the end of the process the Ottoman Empire was dispersed and the Turkish national state was established on Anatolia. In this process, the attention of the Turkish intellectuals turned to Anatolia. Turkish intellectuals, on the one hand, prioritized the development of Anatolia, which had been devastated during long war years, economically and socially, and on the other hand, they searched for ways to build a new social identity through this territorial unit in Anatolia. Before Anatolianism, there were three identity politics: Ottomanism, Islamism and Turkism. These three politics have had their own imagination of a nation, homeland and history. Anatolianism, which emerged as a result of on the criticism of the three identity politics, has tried to build a new conception of a nation, homeland and history. The aim of this article is to examine the new conception of nation, homeland and history that Anatolianism intends to build.

Method

The main views of the Anatolianism and the Anatolianist Conception of History were analyzed from the texts of leading Anatolianist names such as Yahya Kemal Beyatli, Mukrimin Halil Yinanc, Hilmi Ziya Ulken, Nurettin Topcu, Remzi Oguz Arik and Mehmet Kaplan. Particularly, the articles in the Anatolian Magazine, which is the publication organ of the Anatolianists, have been examined. In addition, various comparisons were made between Anatolinists and Turkist names such as Ziya Gokalp, Celal Nuri, Riza Nur, Nihal Atsız.

Results

After the Balkan Wars, the Ottoman Empire was no longer a Balkan state. After the World War I and the Turkish War of Independence, Turkish nation-state was established on the Anatolian lands. This situation made it necessary to read Turkish history through a new understanding based on Anatolia. The Anatolianists tried to make this reading depending on Oğuz Turks, Anatolia geography and Islam. Firstly, the Anatolianists harshly criticized the Ottoman, Islamic and Turkist views of history. The Ottomanists divided the national history by starting with the Turkish history from

Osman Gazi. More importantly, the Ottoman State neglected Anatolia for many centuries and dragged the Turks from the front to the front. On the other hand, the Islamists and the Turkists ignored the motherland Anatolia due to the Panislamism and Panturanism utopias. While the Islamists claimed that all Muslims were a unique nation, Turkists claimed that all Turkic peoples were a unique nation. The Anatolianists explained their views in the face of these three different understanding of nation, homeland and history. They represented a new understanding of identity based on land and history. Accordingly, the Oghuz Turks acquired a new homeland in Anatolia after the War of Malazgirt. With the influence of this new geography, a new Turkish nation was founded in Anatolia apart from other Turks. In addition, the interpretation and experience of Islam in Anatolia were separated from other parts of the Islamic world. Therefore, the Turkish homeland consisted of the Anatolian geography, and the Turkish history was made up of the thousand-year-old Turkish life on this new homeland. The new Turkish nationalism would not cease to be Turanian utopias like Turkism. The function of Turkish nationalism would be limited to Anatolia.

Discussion

The Anatolianism was an ideology of a period when Turkey had to close down. It was based on the motive of fortifying the center. However, doing so unavoidably did lead to separate from the Islamic and the Turkic world. While designing an isolated Anatolia with its present boundries, the Anatolianists overlooked another front of historical reality throughout the history. On the one hand, they neglect the relations between Anatolia and the Islamic world, the transfer of knowledge and ideas in the Islamic world and common civilization. On the other hand, they did not see that the migration of Turks and Muslims to Anatolia throughout history, especially the immigrants from the Balkans, Caucasus, Crimea and Kazan in the last half of the empire constituted an important part of modern Anatolia. The Anatolianist conception of history, built to strengthen the center, also tore up the Turkish history and creating a feeling of rootlessness and loneliness. Even the Seljuk history and the Oguz Turks were affected by these fragments. In fact, strong anti-Ottoman attitude seen in Anatolianist did not allow a healthy collective identity to be created over a thousand years of Anatolian experience. It wasn't realised that highlighting sect difference in order to support the idea that Anatolian Turks and Azerbaijani Turks were different

nations would lead to controversy on the prospective existence of Anatolian nation which was the seat of Anatolianism.

Conclusion

The Anatolianism was a result of the efforts of designating the boundries of Turkish homeland left in obscurity due to Islamism and Turanism and pursuing a national identiy within these boundries. Oghuz Turks, Anatolian geography and Islam were introduced as the basic components of this new national identity by the Anatolianists. The Anatolianists claim that the Turks who established a new synthesis in Anatolia based on these components have created a new nation and a new civilization separate from other Turks. They have tried to systematize the Turkish history on this new homeland by dividing them into Seljuks, Anatolian Principalities, Ottomans and the Turkish Republic.